

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПАРОКОМПРЕСІЙНОГО ТЕПЛОГО НАСОСУ НА ПРИРОДНИХ РОБОЧИХ ТІЛАХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

Плигун Е. В., магістрант, e-mail: duba225@gmail.com
 Хмельнюк М. Г., д.т.н., проф., e-mail: hmel_m@ukr.net
 Одеський національний технологічний університет

Актуальність дослідження. Теплові насоси є високоефективною технологією використання поновлюваних джерел енергії, яка може використовувати широкий перелік джерел низькопотенційного тепла, таких як повітря, ґрунт, ґрунтові або поверхневі води, в якості джерела тепла при роботі в режимі нагріву. Аналіз ефективності теплового насоса з різними холодоагентами може виявити потенціал для застосування робочих тіл з низьким GWP і визначити можливості для підвищення термодинамічної ефективності.

Основні матеріали досліджень. При дослідженні парокомпресійного теплового насоса було проведено аналіз температури нагнітання при роботі на різних холодоагентах (R134a, R404a, R410A, R290, R1270, R600a).

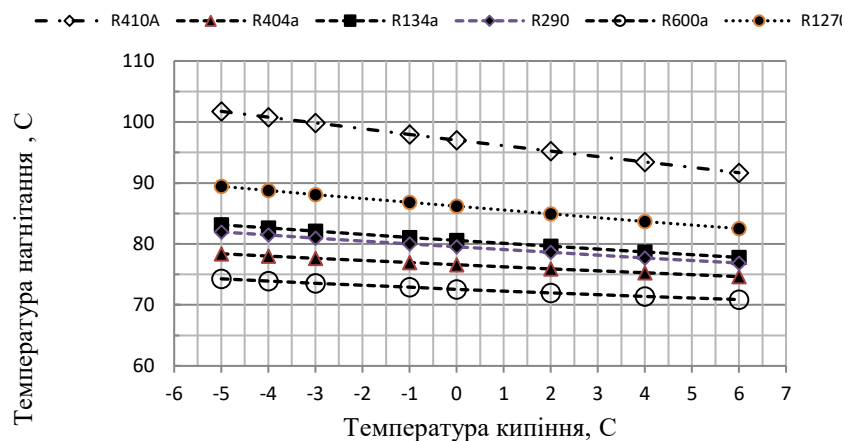

Рисунок 1 – Залежність температури нагнітання компресора від температури кипіння холодоагенту $t_2=f(t_0)$

Температура на виході з компресора має суттєвий вплив на продуктивність теплового насоса для нагріву проміжного холодоносія (повітря, води або охолоджуючої рідини). Температура пари холодоагенту на виході з компресора визначає максимально можливу межу температури нагріву проміжного середовища при конденсації холодоагенту або відведення теплоти перегріву (пароохолоджувача). Можна відвести приблизно 10-15% тепла конденсації в пароохолоджувачі (форконденсаторі) теплового насоса. Тепловий потік в форконденсаторі дозволяє нагрівати проміжний теплоносіть або воду до 60-70 °C. Максимальна температура на виході з компресора дорівнює 102 °C, який відповідає R410A, найнижча температура нагнітання відповідає R600a 74,5 °C. З точки зору температури нагнітання і оптимальної продуктивності компресора використання R600a більш переважно, ніж R410A. Проте, більш висока температура холодоагенту на виході з компресора дозволяє нагрівати проміжний теплоносіть в теплообмінниках теплового насоса до більш високої температури. Температури нагнітання компресора з R290 і R134 практично рівні при однакових умовах експлуатації (T_k і T_0).

Використання відновлюваних джерел енергії дозволяє розширити можливі режими роботи системи теплового насоса, комбіноване виробництво гарячої води при роботі в режимі кондиціювання, або опалення у випадку ґрунтового насоса та підвищити COP за рахунок зниження енергоспоживання для повітряного теплового насоса.

Рисунок 2 – Загальний вигляд системи повітряного теплового насосу в комбінації з сонячними колекторами.

На рис. 2 показано схематичне зображення повітряного теплового насосу продуктивністю 6 кВт з системою сонячних панелей, налаштованих на спільну роботу для підвищення енергоефективності. Фотоелектричні панелі підключені послідовно, загальна площа 10.5 м².

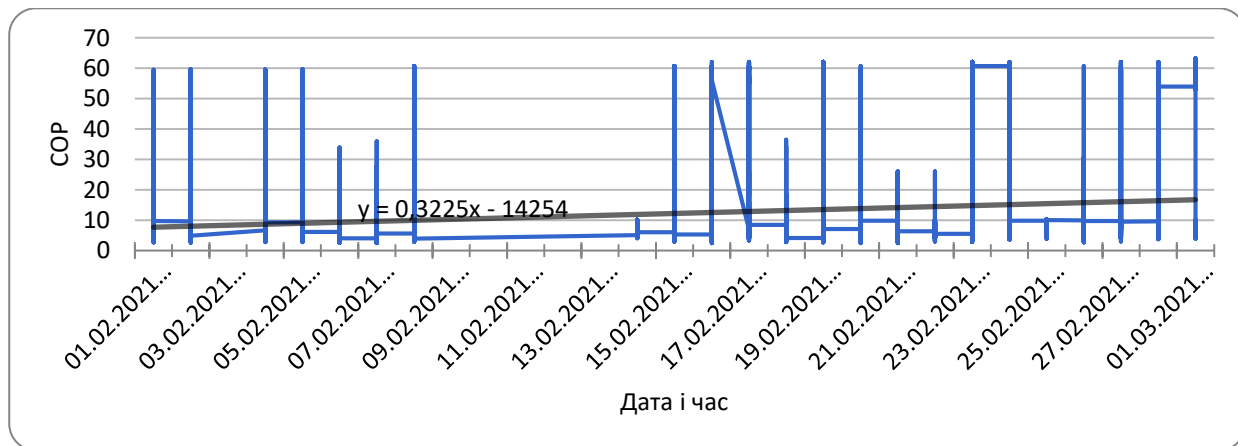

Рисунок 3 – Споживання енергії, Вт тепловим насосом: Лютий 2021.

Характер зміни COP системи опалення на базі теплового насосу можна бачити на рис. 8.4. З графіка видно що для комбінованої системи COP має значення від 4,6 до 18,2 в залежності від температури навколишнього середовища. Лінія тренду вказує на збільшення COP з поступовим збільшенням температури навколишнього середовища.

Висновки. Проведене дослідження характеристик теплових насосів дозволило проаналізувати ефективність геотермального теплового насоса на екологічно безпечних холодоагентах. Характеристики теплового насоса на природних холодоагентах вказують на високу продуктивність з низьким впливом на навколишнє середовище (ODP = 0, GWP <2). Аналіз температури на виході показує переваги R410 і R1270 для високотемпературних застосувань (виробництво гарячої води). Аналіз вибору холодоагентів був заснований на їх доступності на ринку і перспектив довгострокового використання, тому природні холодоагенти R290, R600a, R1270 мають перевагу.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Rotchana N. Prapainop, K. Suen O. Effects of refrigerant properties on refrigerant performance comparison: A review / *Int. J. of Engineering Research and Applications (IJERA)*// Vol. 2, Issue 4, July-August 2012, pp.486-493
2. O. Ostapenko, P. Stoyanov, O. Yakovleva, M. Khmelniuk. Heat pump technology – potential impact on energy efficiency problem and climate action goals within ukrainian energy sector. *Refrigeration engineering and technology*. 2015 (51), Vol. 6, 38-44.